

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Lijdenstijd

*Maar hierom ben Ik in deze ure
gekomen. Vader, verheerlijk Uw Naam.*

Johannes 12:27-28

In deze ontroerende woorden spreekt Christus uit dat Zijn lijden naar de wil des Vaders noodzakelijk is. Reeds van eeuwigheid is Christus met Zijn hart Borg geworden om de deugden Zijns Vaders te verheerlijken en Zijn volk te verlossen van het eeuwig verderf.

Toen reeds wist Hij wat Hem overkomen zou. Maar door Zijn Geest heeft Hij bij monde van David ervan uitgeroepen: "Toen zeid' Ik: Zie, Ik kom o Heere; de rol des boeks is met Mijn Naam vervuld". En Hij is de Onveranderlijke, Die trouwe houdt en eeuwig leeft, en nooit laat varen het werk dat Zijn hand begon. Het heeft deze gezegende Borg nooit één ogenblik berouwd dat Hij dit werk op Zich genomen heeft. Zijn zwarte bruid is Hem nooit tegengevallen, want Hij heeft haar vrijwillig verkoren en liefgehad. Zelfs in Zijn diepste ontroering en zielsbenauwdheid niet.

En ook hierin leert Hij Zijn ontredder-de volk Hem volgen, de overste Leidsman hunner zaligheid. Want in de waarachtige bekering valt er een hartelijke keus in het hart om God te dienen en de wereld te verzaken en de zonde te haten. Die keus is zo innig en hartelijk, dat zij daarom ook onvoorwaardelijk en onberouwelijk is. Zo oprecht is deze keus, dat zij de hemelse heerlijkheid niet tot beloning op het oog heeft, noch de helse straf daardoor zoekt te ontvlieden. Aan de rechte keus is echter ook strijd verbonden. Naar Christus' eigen woorden zal zij door vele verdrukkin-

gen ingaan in Immanuëlsland. Veel wederwaardigheeden, veel rampen zijn des vromen lot.

De rechte keus is echter zo onberouwelijk, dat terugkeren onmogelijk is, omdat Christus Zijn bruidskerk heeft liefgehad tot het einde. Ook al worden zij daartoe door strijd en soms door kruis en lijden van buiten en van binnen aangezet. De apostel zegt in Hebreë 11: "Zij hebben tijd gehad weder te keren". Zij hadden dus ruimschoots de gelegenheid om weer terug te gaan. Doch niets kon deze pelgrims daartoe bewegen. Want de liefde Gods was in het hart uitgestort en zij waren begerig naar een beter, dat is naar het hemels vaderland.

O, al biedt ge dat volk hier in het land hunner vreemdelingschap al het goud van de wereld aan, zij zouden het verachten in ruil voor hetgeen het oog niet heeft gezien en in het hart van de mens niet is opgeklommen. Weliswaar kennen de oprechten vaak tijden, dat hun hart niet verenigd is met Gods onbegrijpelijke wil. In die tijden gaan zij zichzelf beklagen als de verdorvenheid van de oude mens voor een tijd de overhand heeft. Maar ziet hier de volhardende Borg. Hij heeft voor Zijn bezwijkend volk de volharding der heiligen verdiend en hun eerkroon verworven. Zijn gezegende Naam moet daarom alleen alle eer ontvangen.

Neen, Christus bidt niet of de Vader Hem wil verlossen uit Zijn lijdensgang. Doch staande aan de ingang van Zijn

lijden, bidt Hij heel iets anders, nl. "Vader, verheerlijk Uw Naam", d.w.z. "Vader, verheerlijk Gijzelf Uw Naam door Mijn lijden en sterven naar Uw wil". Altijd bewandelde Christus Zijn levensweg zo, dat Hij Zichzelf geheel verloor in de wil van Zijn Vader. Hijzelf verklaarde: "Mijn spijs is dat Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft".

En zó betreedt Hij ook Zijn diepste lijdensweg met de bede in het hart: "Vader, doe met Mij zoals goed is in Uw ogen. Vader, Ik ben geheel en volkomen bereid om Mij over te geven tot in de diepste smarten van het lijden des doods. Vader, als uit de zwarte nacht van Mijn lijden Uw onuitsprekelijke heerlijkheid maar mag uitstralen. Want Mijn liefde en ijver branden om Uw deugden te verheerlijken".

We zeggen wel eens: Christus heeft Zich voor Zijn volk doodgeliefd. En dat is ook zo, want Hij heeft gebogen tot in de gevloekte kruisdood om Zijn volk te verlossen van de banden des doods. Maar Christus heeft in Zijn lijden toch niet allereerst naar Zijn gemeente, maar naar Zijn Vader het aangezicht gekeerd. Hij lijdt allereerst uit reine, heilige liefde tot de Vader. Daarom smeekt Hij hier als Kind en als Knecht van de

Inhoud

Meditatie: Lijdenstijd	1
Bijbelstudies:	
De krijgstoet van Abram (5)	2
Het geweten en de gewetensvorming (1)	3
In orde	5
Een stervend leven (3)	6
Boekennieuws	7
Kerknieuws	9
Berichten	12
Predikbeurten	13

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en
boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@klikSAFE.nl

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland, per jaar:

Europa € 56,-

Canada \$ 98,-

Amerika \$ 85,-

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

Vader: "Vader, verheerlijk Uw Naam".
Gods Naam immers was in Zijn hoog-
heid en heiligheid aangetast door de
Hem ontorende paradijszonde. En die
Godonterende zonde moest door ver-
zoening aan het kruis geboet worden.
En de Náám Gods, die ontheerlijkt was,
moest weer verheerlijkt worden.
Daarom geeft Christus Zich over tot de
dood, ja de dood des kruises. En daar-
om bidt Hij dat door Zijn bitter lijden
en sterven de luister van Gods Naam en
deugden weer zal schitteren.

"Vader, verheerlijk Uw Naam."

Deze Godeverheerlijkende bede van
Christus is door de Vader verhoord. En
de vrucht daarvan is, dat de overtuigde
zondaar Gods recht billijkend gaat toe-
vallen en zichzelf als een doodschuldi-
ge bij God gaat aanklagen. En door de
ontledigende en ontdekkende kracht
van God de Heilige Geest leert de zon-
daar het Goddelijk recht omhelzen en
zichzelf als een helwaardige aanklagen
bij Zijn hemelse Rechter. Als zij door
genade de deugden Gods verkiezen
boven eigen zaligheid, dan zeggen zij
het de oude Eli na: "Hij is de Heere, Hij
doe wat goed is in Zijn ogen". Dan is
het de liefdevlam, die ook doet belij-
den: "Lieve Heere, als Uw Naam maar
mag verheerlijkt worden". Dat immers
is de gezegende vrucht van het bittere
lijden en sterven van Christus. Hij rust-
te niet dan in de verheerlijking van de

Vader. En Zijn volk krijgt zichzelf er
geheel voor over, want zij vinden hun
zaligheid alleen in de verheerlijking
van Gods lieve Naam.

Leg daarom dit nu maar eens als een
toetssteen aan in uw leven, lezer(es)!
Kan er voor u nog sprake zijn van zalig
worden als Gods Naam niet verheerlijkt
wordt? Zo ja, dan staat ge er eeuwig
naast. Bidt dan of God u bekeren en
leren wil; het kan nu nog. En zegt ge:
Nee; wel, dan zal de ere Gods op uw
ziel gebonden zijn. Dan kunt ge niet
verborgen blijven, dan zal het in uw
leven gezien worden.

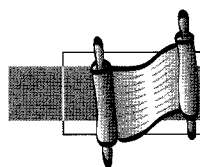
"Vader, verheerlijk Uw Naam."

Deze bede is verhoord en zal straks ook
aan u verhoord worden. Want de Heere
zal verheerlijkt worden, zowel in de
zaligheid van Zijn duurverworven kerk
alsook in de ondergang van de zondaar,
die niet gewild heeft dat Hij Koning
over hem zijn zou.

O onbekeerde zondaar of zondares,
mocht ge in deze lijdensweken te doen
krijgen met uzelf en met uw arme ziel
over uw Godebeledigende zonde-
schuld. De verheerlijking van Gods
Naam is straks eeuwig hemelswerk. En
waarschuwend voor een eeuwige
teleurstelling, roept de Heere nog door
de mond van Zijn knechten: "laat u met
God verzoenen".

Apeldoorn,

ds. J.M. Kleppe

Bijbelstudies

De krigstocht van Abram

Genesis 14

(5)

Type van Christus

Na zijn overwinning op de vier vijande-
lijke koningen ontmoette Abram dus
twee koningen, de koning van Salem en
de koning van Sodom. De koning van
Salem, Melchizedek, was tegelijk
priester. Hij was de *priester-koning* van
Salem, het latere Jeruzalem. We zagen
dat de brief aan de Hebreëen spreekt
over het priesterschap van Melchizedek
en Christus Priester noemt naar de
ordering van Melchizedek. In Melchi-
zedek licht iets op van de komende
Christus. Wij mogen hem een type van
Christus noemen. Matthew Henry wijst

erop dat veel christelijke schrijvers
hebben gedacht dat Melchizedek een
verschijning was van Christus Zelf.
Vele Joodse rabbijnen zijn van oordeel
dat Melchizedek dezelfde was als Sem,
de zoon van Noach. Het meest algeme-
ne gevoelen is echter toch dat
Melchizedek koning was van één van
de Kanaänitische stadstaatjes, in dit
geval van Salem, die daar de ware
godsdienst onderhield. Er wordt im-
mers nadrukkelijk van hem gezegd dat
hij een priester was van de allerhoogste
God (vers 18). Melchizedek was
iemand bij wie nog de herinnering
nawerkte van de tijd van Noach, toen de

mensheid alleen God diende en nog geen afgoden.

Koning

Melchizedek was dus koning van Salem, het latere Jeruzalem. Zijn naam betekent, zoals we reeds zagen, *koning der gerechtigheid*. Dat betekent dat hij een rechtvaardige koning was en als zodanig een uitzondering in die tijd. Daarbij moeten we bedenken dat het woord salem *vrede* betekent. Daar ligt een prediking in: waar recht en gerechtigheid heersen, daar komt vrede. Zien we dan in Melchizedek niet iets oplichten van de komende Christus? Christus is de Koning der gerechtigheid en tegelijk de Vredevorst. In en door Christus is er sprake van vrede door recht. Paulus mocht dat verstaan, toen hij het schreef: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus" (Rom.5:1). In Christus wordt de vrede met een kus van het recht gegroet. Aan de Efeziërs schrijft Paulus dan ook dat Hij onze vrede is. Zalig, dat heilgeheim te verstaan! Als het gaat over Gods gerechtigheid, daardoor moeten wij verteerd worden vanwege onze zonden. Wie kan voor de Rechtvaardige bestaan? Al Gods kinderen leren daar amen op zeggen. Als zij te doen krijgen met Gods heilig recht, dan vallen al hun gronden en steunsels weg, dan blijft er geen bestaansgrond voor God meer over en dan worden alle wegen om tot de Heere te komen afgesneden. En genade leert onder dat recht buigen. Dan kan de Heere die schuldige zondaar geen kwaad meer doen. Dan kan men niet anders verwachten dan het rechtvaardige oordeel. En toch blijft van binnen de schreeuw naar de levende God.

Wat een wonder als Christus dan wordt geopenbaard aan dat zondaarshart. Hij wilde in de plaats van allen die de Vader hem gaf genoegdoening geven aan dat recht Gods. Daarvoor moest Hij kruipen als een worm in de hof van Gethsemané en bloeden aan het kruishout van Golgotha. Hij moest door de helse diepten heen om aan dat recht te voldoen en de weg te banen tot de troon der genade en de gemeenschap met God. Zo heeft Hij alles volbracht en verworven een vrede, die alle verstand te boven gaat. Als het geloofsoog op Hem gericht wordt door Zijn Geest, dan daalt vrede in het onrustige hart. Nog meer: als Hij wordt weggeschonken aan het hart door Woord en Geest en als Hij omhelsd mag worden als een geschon-

ken Zaligmaker, dan wordt het woord verstaan dat wij, gerechtvaardigd uit het geloof, vrede hebben met God. Dan is de Koning der gerechtigheid een Koning des vredes.

Als koning heeft Melchizedek Abram vorstelijk onthaald met *brood en wijn*. Een vluchteling kreeg in de regel brood en water. Maar een overwinnaar kreeg brood en wijn. Christus is de grootste Koning. Wat deelt Hij uit? Psalm 68 zegt dat Hij gaven genomen heeft om uit te delen, zelfs aan wederhorigen, opdat zij bij de Heere zouden wonen. De gaven van Koning Jezus zijn de gaven die Hij verworven heeft tot verlossing van Zijn bruidsgemeente en die Hij uit genade wegchenkt aan wederhorigen. De eeuwen door heeft men in het brood en de wijn die Melchizedek uitdeelde aan Abram, een schaduw gezien van het Heilig Avondmaal, dat Christus Zelf eeuwen later instelde en waarin Hij Zijn kerk de verzekering schenken wil dat Hij Zichzelf aan hen gegeven heeft, 'als voorstellende de geestelijke kracht en vertroosting, die Christus in het verbond der genade voor ons heeft weggelegd ter onzer verkwikking, als wij vermoeid zijn van onze geestelijke strijd' (Matthew Henry).

Priester en Profeet

Melchizedek was ook priester. Zegenend sprak hij tot Abram: 'Gezegend zij Abram Gode, de Allerhoogste, die hemel en aarde bezit. En gezegend zij de allerhoogste God, die uw vijanden in uw hand geleverd heeft' (vers 19 en 20). Melchizedek gaf dus de Allerhoogste de eer en Abram de zegen. Maar let dan op de grote Priester Christus. Hoe groot is Zijn zegen. Hij is gekomen om God te verheerlijken en Zijn volk te zegenen. Met zegenende handen is Hij opgevaren ten hemel. Die zegenende handen houdt Hij altijd uitgebreid over Zijn kerk. Onder die zegenende handen is nog plaats. Welke zegeningen ontvangt u daar? Alle zegeningen die een verloren zondaar nodig heeft, voor de tijd en de eeuwigheid.

Hoe groot is het goed dat Hij heeft weggelegd voor degenen, die Hem vrezen! Als we de inhoud van de zegen van Melchizedek lezen, dan mogen we zeggen dat hij ook een profeet was. Zijn zegen was een bevestiging, een *ambtelijke bevestiging*, van de zegen die de Heere aan Abram geschonken had, toen Hij gesproken had in Ur der Chaldeeën: 'Ik zal u zegenen.' De Heere wil Zijn Woord nog wel eens ambtelijk bevestigen in het hart van Zijn kinderen. Dat is niet anders dan uit de profetische bediening van Christus. De zegen van Melchizedek was uiteindelijk vol van Christus, vol van die grote Profeet, Priester en Koning. Hoe onuitsprekelijk groot is de zegen van die gezegende Christus!

We lezen dan ook dat Abram Melchizedek tienden gaf, dus een tiende deel van zijn rijkdom. Het was een vrijwillige gift, aangeboden aan Melchizedek, om hem te eren. Zouden we de grote Hogepriester Jezus Christus niet alle eer gunnen en begeren te geven, als Hij Zich aan onze ziel openbaart? U al mijn liefde waardig schatten! Maar zie deze tienden vooral ook als een offer, gewijd aan de allerhoogste God, en daarom gegeven aan Melchizedek, Zijn priester. Als we Christus leren kennen als de Gegevene van de Vader, zouden we dan niet begeren alleen in die God te eindigen?

Zie hier dan in Melchizedek iets oplichten van de heerlijkheid van Christus. Abram kreeg na zijn overwinning een plaats onder de zegenende handen van Melchizedek. Welgelukzalig wie schuilen mag onder de zegenende handen van Christus. Want dunkt u van die Zaligmaker? Hij is oneindig meer dan Melchizedek. Hij is alles. Abram moest strijden tegen de vijanden. Het blijft hier een strijdende kerk. Maar straks zullen Gods kinderen, na de strijd, het eeuwig bewonderen: niets in ons, maar alles in Hem.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Eckeveld

Het geweten en de gewetensvorming

(1)

Op de jaarlijkse predikantenconferentie, die op maandag 29 augustus 2005

te Rotterdam gehouden werd, hield ds. M. Golverdingen een lezing over de vorming van het geweten. Omdat dit

onderwerp door de snelle opmars van de moderne media van veel belang is voor de vorming van het geweten van jongeren in gezin, school en kerk, gaf de predikantenvergadering aan, publicatie in ons kerkelijk blad op prijs te stellen. De lezing wordt, in een enigszins bewerkte vorm, in een zestal afleveringen in ons blad weergegeven (redactie)

Geringe aandacht

Vroeger was het geweten van de mens een punt van bezinning in de theologie en de wijsbegeerte. Oude gereformeerde theologen rekenden het geweten tot het brede terrein van het kennen. Calvijn gaat op twee plaatsen in zijn *Institutie* vrij uitvoerig en helder op het onderwerp in (III, VIX, 16; IV, X,3). Een dogmaticus als de Leidse hoogleraar Johannes à Marck behandelde in 1741 in *Het Merch der christene Godgeleertheit* het onderwerp in de hoofdstukken over de mens en de zonde van de mens. Bij de Kamper hoogleraar Herman Bavinck ontvangt omstreeks 1910 in zijn *Gereformeerde Dogmatiek* het onderwerp nog enige aandacht. Van de naoorlogse theologen is de gereformeerde dogmaticus G.C. Berkouwer, voor zover mij bekend, de enige die nog uitvoerig op het onderwerp ingaat in zijn boek *De mens het beeld Gods*. Ds. G.H. Kersten haalt in zijn dogmatiek in het hoofdstuk over de mens één tekst aan, die spreekt over het geweten in algemene zin. Op het onderwerp zelf gaat hij niet in. Ook de Apeldoornse hoogleraren Van Genderen en Velema volstaan in hun *Beknopte Gereformeerde Dogmatiek* met een terloopse opmerking. En in het register van het zeventdelige werk van B. Wentsel, waarin heel veel dogmatische en kerkhistorische kennis is geordend, komt het begrip geweten of consciëntie niet eens voor.

Meer exegetisch en ethisch dan dogmatisch

Deze geringe aandacht voor het geweten in de dogmatiek laat zich verklaren uit het feit dat het onderwerp wellicht meer exegetisch en ethisch dan dogmatisch kan worden genoemd. Ten aanzien van het geweten hebben zich in de gereformeerde theologie nooit echte verschillen van mening voorgedaan, zoals ten aanzien van doop en verbond. Men kan ter verklaring van het gesignaleerde verschijnsel dan ook aanvoeren dat de bezinning op het geweten meer

betekenis heeft voor de christelijke ethiek en voor de opvoeding dan voor de gereformeerde geloofsleer. Daarbij mag ons niet ontgaan dat het begrip geweten of syneidèsis 31 keer voor komt in het Nieuwe Testament, met name in de brieven van Paulus en in 1 Petrus. Het geweten is daarmee wel een onderwerp in de Schrift, dat nadrukkelijk onze aandacht vraagt.

Ruime aandacht

Vandaag houdt vooral de ontwikkelingspsychologie zich intensief bezig met het wonderlijke verschijnsel van het geweten, dat men dan bestudeert vanuit het gezichtspunt van het menselijke gedrag. In Nederland heeft de Nijmeegse hoogleraar F.J. Mönks de studie van het geweten in ontwikkelingspsychologische zin sinds 1967 bijzonder gestimuleerd. Zijn inaugurele rede over *Gewetensgroei en gewetensfunctie* werd zelfs herdrukt. De verklaring voor de grote aandacht voor het geweten in de hedendaagse ontwikkelingspsychologie zullen we vermoedelijk moeten zoeken in de doorwerking van de ontkerstening in de samenleving. Daardoor is het normbesef ingrijpend veranderd. Nu het gezag van Gods Woord meer en meer wordt betwist en genegeerd, wordt de stem van een onbijbelse individualisme steeds sterker: 'Ik moet toch zelf weten hoe ik leef! Wat heeft een ander ermee te maken wat ik doe?'

In feite hebben we bij dit levensgevoel te maken met een radicalisering van het denken van de Verlichting uit de achttiende eeuw. Toen werd openlijk uitgesproken, dat het licht van de rede of het verstand de hoogste norm is waarover de mens kan beschikken. De Bijbel werd nog niet helemaal afgeschreven, maar aan het gezag van de menselijke rede onderworpen. De godsdienst moest redelijk zijn. Men aarzelde echter terug voor een volstrekt radicale breuk.

Het post-moderne levensgevoel

Die aarzeling van de Verlichting is vandaag verdwenen. De moderne mens proclameert zijn eigen mondigheid zonder enige schroom. Hij eist zonder meer het recht op om in volle vrijheid te beslissen over eigen doen en laten. In elke situatie wil hij telkens opnieuw een volstrekt persoonlijke keuze maken zonder gebonden te zijn aan een hogere norm. Dit denken ademt de geest van het existentialisme. Deze wijsgerige

stroming heeft in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw onze huidige cultuur gestempeld. Dit existentialisme stelt het geweten centraal. Het geweten is een oproep tot verwezenlijking van je zelf en daarmee van onze meest persoonlijke mogelijkheden. Handelen of niet-handelen op grond van een echte gewetensbeslissing is in deze visie de hoogste en meest waardevolle graad van mondigheid.

Vandaag heeft het existentialisme als stroming afgedaan. Maar het huidige post-modernisme heeft aan de geestelijke erfenis van deze beweging een geradicaliseerde vorm gegeven. Er is geen erger dwaling dan het belijden dat er een absolute waarheid is. Er bestaan geen grote verhalen meer zoals het christendom of het marxisme. Er is geen samenhang der dingen. Ieder moet zijn eigen waarheid uitvinden. Ieder moet zijn eigen bestaan zin geven. Het is de benadering van de autonome mens, die eigen heer en meester wil zijn en zichzelf tot norm is. Die benadering vindt weerklank in ons gevallen bestaan, omdat wij met God gebroken hebben in het Paradijs. Wat hebben wij en onze kinderen nodig om door Gods onverdiende genade in dit door en door individualistische klimaat te blijven bij het Woord van God. Wat hebben wij nodig dat ons geweten gevormd wordt naar Gods heilzame geboden!

Enkele visies op het geweten

Is ons geweten een zelfstandige grootheid? Is het een onaantastbaar 'natuurlijk licht', dat ons intuïtief de weg wijst? Bestaat er werkelijk zo iets als een onfeilbaar kompas, waarop we onze levenskoers kunnen uitzetten zonder de Schrift, zonder de kerk, zonder gebod? Daarop komt het pleidooi neer van alle voorstanders van de zogenaamde autonome moraal. Zij willen van geen enkele binding aan een bijbelse norm weten. Daarnaast treffen we in kerkelijke kringen vaak mensen aan, die het geweten vereenzelvigen met het gevoel. Dat wordt ons gevoel tot hoogste norm verklaard. Als men iets heeft gedaan of nagelaten, zegt men: 'Ik heb er een goed gevoel bij'. Op het persoonlijke gevoel afgaan én wandelen in de weg des Heeren worden dan op één lijn gesteld. Wat is het geweten nu eigenlijk?

(wordt vervolgd)

Boskoop,

ds. M. Golverdingen

In orde

In deze bijdrage voor ons kerkelijk blad wil ik ingaan op enkele vragen die mij bereikten. Het zijn vragen van heel verschillende inhoud, maar elk hebben ze wel betrekking op iets dat van kerkordelijke aard is.

Roepende kerk

Wat is de taak van de roepende kerk?

Een classis en een synode wijzen aan het eind van hun vergadering een roepende kerk aan. De kerkenraad van deze roepende kerk heeft als taak de volgende vergadering van de classis dan wel de synode samen te roepen. Daartoe stelt de roepende kerk de agenda van deze kerkelijke vergadering samen. Op de agenda kunnen drie soorten punten geplaatst worden. Er zijn vaste agendapunten; er zijn ingediende agendapunten en er zijn rapporten. *Vaste agendapunten* zijn: opening, vaststelling van de wettigheid der vergadering aan de hand van de lastbrieven van de afgevaardigden, samenstelling dan wel verkiezing van het moderamen, passeren van de notulen dan wel de acta, gevoerde correspondentie, zonodig: de verkiezing van afgevaardigden, rondvraag. Het lijkt mij goed bij twee punten een toelichtende opmerking te plaatsen. Het moderamen van een classis wordt samengesteld en bij een synode verkozen. Preses en assessoren (bijzitters) van een classis zijn bij toerbeurt de predikanten in alfabetische volgorde en in veel gevallen functioneert als tweede assessor een ouderling van de roepende kerk. Scriba en quaestor zijn meestal eens gekozen en worden vervolgens bij acclamatie (her)benoemd. Soms ook worden dezen om de paar jaar gekozen en vervolgens een aantal keren bij acclamatie herbenoemd. Bij een synode worden de leden van het moderamen bij vrije stemming gekozen. Verder spreken we bij een classis van notulen en bij een synode van acta. *Ingediende punten* zijn punten die ingediend zijn bij een classis door een van de classisgemeenten, bij een particuliere synode door een van de classes en bij de generale synode door een van

de particuliere synodi. De roepende kerk geeft tijdig de gelegenheid aan de betreffende kerkelijke vergaderingen om deze agendapunten in te dienen. Verder dienen er op kerkelijke vergaderingen veelal *rapporten*. Deze zijn afkomstig van eerder door de betreffende kerkelijke vergadering ingestelde commissies of benoemde deputaten.

Aan de hand van deze punten stelt de roepende kerk een agenda samen en verstuurt deze tijdig naar de afgevaardigden. Ook wordt een agenda van een particuliere synode verstuurd aan de deputaten naar artikel 48 van de DKO van de andere particuliere synodi. Deze deputaten bezoeken de andere synodi om zo de onderlinge band gestalte te geven. Desgevraagd adviseren ze over aangelegenheden die aan de orde komen. Een roepende kerk van een classis zal eventueel deputaten ex artikel 49 van de eigen PS uitnodigen. Dit moet gebeuren wanneer er iets omtrent een predikant aan de orde is, bijvoorbeeld een emeritaataanvraag of wanneer een kandidaat een beroep aangenomen heeft en classisexamen hoopt af te leggen.

De vergaderplaats en de aanvangstijd worden officieel door de roepende kerk vastgesteld. Bij een synode heeft de roepende kerk ook de taak de bidstond aan de vooravond van de vergaderdag te doen plaats vinden. Soms wordt de bidstond op een andere plaats gehouden, bijvoorbeeld omdat deze centraler ligt. Toch is de kerkenraad van de roepende kerk verantwoordelijk voor de bidstond. Deze vindt dan ook plaats onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de roepende kerk. Verder is de roepende kerk verantwoordelijk voor het begin van de betreffende kerkelijke vergadering. De opening wordt door de preses of consulent van de roepende kerk verricht. Preses en scriba van de roepende kerk dienen vast te stellen of de vergadering wettig is aan de hand van de lastbrieven. Ook vindt onder verantwoordelijkheid van de roepende kerk het samenstellen van het moderamen

plaats. Als het moderamen gevormd is, draagt de roepende kerk de leiding over aan het gekozen moderamen.

Bezwaren altijd bespreken?

Een andere vraag luidt: *moet je bezwaren die ingediend worden tegen iemand die gekozen is tot ambtsdrager met hem bespreken?* Die vraag is niet eenduidig te beantwoorden. Het zou kunnen zijn dat er een bezwaar ingediend wordt dat absoluut niet als wettig aangemerkt mag worden. Dan hoeft dit ook niet met de betrokken gekozen broeder besproken te worden. Is het een bezwaar dat onderzoek vereist of mogelijk als wettig beschouwd moet worden dan zal dit zeker met betrokkene besproken moeten worden. Uiteraard heeft de persoon die verkozen is en tegen wie een bezwaar wordt ingediend het recht om zijn mening te geven over hetgeen ingebracht wordt. Ten overvloede moge hierbij opgemerkt worden dat anonieme klachten niet in behandeling genomen mogen worden. Als ze schriftelijk binnenkomen, mogen ze zelfs niet voorgelezen worden. Ook zal het zo moeten zijn dat als een klacht met een gekozene besproken wordt dat dan ook de naam van de klager genoemd wordt. Ook in deze kan in principe geen sprake zijn van enige vorm van anonimiteit. Alle dingen moeten in de kerk eerlijk toegegaan.

Taak van de ouderling

Verder werd de vraag gesteld *of het zo moet zijn dat iedere ouderling ook leesdiensten leidt*. Dit hoeft zeker niet zo te zijn. Het leiden van een (lees-) dienst behoort niet wezenlijk tot de taak van het ouderlingenambt. Eigenlijk zou het goed zijn wanneer in de kerkenraad, of in een ouderlingenoverleg, eerlijk beraad plaats had welke ouderlingen leesdiensten behoren te leiden. Zulk een beraad zal op tere wijze moeten plaats vinden. Naar de betreffende broeder(s) toe en voor het geheel van de broederlijke sfeer binnen de kerkenraad. Het kan soms verstandig zijn niet specifiek over het lezen door een of twee broeder(s) te spreken maar het verzorgen van de leesdiensten in het algemeen periodiek aan de orde te doen komen.

Overigens zal het duidelijk zijn dat in een kleine gemeente met een of twee ouderlingen deze dingen moeilijker liggen dan in een grotere gemeente met meerdere ouderlingen en mogelijk ook een eigen predikant. Steeds is

voorzichtigheid en wijsheid van node. Niet ieder, ook niet iedere ouderling, heeft de gaven om een leesdienst te leiden. En al heeft iemand die gaven niet, dan kan hij toch wel een goede ouderling zijn. Het is op zich niet verkeerd wanneer in een leesdienst de preek gelezen wordt door een ander, bijvoorbeeld een diaken, die daartoe de gaven heeft. Vroeger gebeurde dat bijvoorbeeld wel door een schoolmeester. Wel behoort het dan zo te zijn dat een ouderling de gebeden doet.

Bij het overwegen van deze tere zaken moet het er om gaan wat meest tot

stichting van de gemeente strekt. Daarop moesten we allen steeds gericht zijn. Ook als over deze dingen eventueel onderling gesproken wordt. Kritiek leveren en praten over elkaar is geen goede weg. Gebed voor elkaar en voor degenen die in het openbaar moeten voorgaan, is een uitnemende(r) weg en een beter werk. Want het woord van de apostel mag ook in deze wel gebezigd worden: "Broeders, bidt voor ons".

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

Een stervend leven

(3)

Een sterke wind

Nog andere oorzaken kunnen er genoemd worden, waardoor het voortgaande proces van de heiligmaking op z'n minst schommelingen vertoont: 'Ontstellende verzoeken of sterke verdorvenheden kunnen de ziel een tijdlang zo in beroering brengen, dat het niet mogelijk is zich een juist oordeel over vordering in heiligmaking te vormen. Een schip op zee kan zodanig door de storm heen en weer geslingerd worden, dat de bekwaamste zeelieden niet in staat zijn te bepalen of zij enige voortgang maken, terwijl zij misschien goed en snel vooruitgaan.

In zulke gevallen is de genade voornamelijk werkzaam met het bieden van tegenstand tegen de vijand en dus is het toenemen ervan in andere opzichten niet te onderscheiden. Als men vraagt hoe wij kunnen weten dat de genade vermeerdert in het bieden van tegenstand aan verdorvenheden en verzoeken, dan zeg ik, dat evenals sterke winden soms het vrucht dragen van bomen bevorderen, zo ook verdorvenheden en verzoeken dit doen tot vruchtbaarmaking van de genade. De wind komt met geweld tegen de boom, schudt de takken ervan door elkaar, breekt de knoppen ervan af, schudt aan de wortel en dreigt alles te vernielen. Maar daardoor wordt de aarde rond de boom losgemaakt en de boom wordt dieper geworteld en dat maakt de boom vruchtbaarder, hoewel hij pas een lange

tijd daarna zichtbaar vrucht voortbrengt. In de aanvallen van verzoeking en verdorvenheid wordt de ziel jammerlijk door elkaar geschud, de bladen van de belijdenis verzengen en de vruchtbeginsels lopen veel vertraging op. Maar intussen schieten wel de wortels van nederigheid, zelfmishaging en boetvaardigheid uit, waarbij voortdurend geloof en liefde werkzaam zijn om die genade te verkrijgen waardoor de heiligheid werkelijk vermeerdert. En zodoende wordt er een weg geopend voor zichtbare vruchtbaarheid in de toekomst' (Owen, *De Heiligmaking*, p. 41-42).

Geheilgd in Christus

We hebben dus tot hiertoe gezien dat de mens in het Paradijs de ware heiligheid heeft verloren. Maar ook dat die weer geschonken kan worden uit louter genade door de werking van Gods Geest. Maar dan alleen op grond van het gezegende Borgwerk van Christus. Geheilgd in Christus! Het gaat nooit buiten Hem om: 'Er is nooit in de wereld het minste greintje heiligheid geweest, het is er nu ook niet en het zal er nooit zijn, of het vloeit voort uit Jezus Christus en wordt meegedeeld door de Heilige Geest, volgens de waarheid en de belofte van het evangelie' (Owen, p. 12,13).

Dat het niet buiten Christus om gaat, geeft ook Zondag 6 van de Heidelbergse Catechismus aan in vraag en antwoord 18, namelijk dat nu Christus ons van God tot wijsheid,

rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschonken is. Dat laatste is feitelijk de samenvatting van wat voorafging. Men kan dus ook lezen: kortom, tot een volkomen verlossing. In de wijsheid, de rechtvaardigheid en in de heiligmaking ligt onze verlossing volkomen besloten. Als Profeet is Hij ons tot wijsheid geschonken. Immers, in Zijn profetische bediening doet Hij ons de verborgenheden van Gods raad ontdekken. Als Priester is Hij ons tot rechtvaardigheid gegeven, waar Hij ons door Zijn offer met God verzoent. Als Koning leidt en regeert Hij ons in de weg der ware heiligmaking. Hij is de grote Profeet, de enige Hogepriester en de eeuwige Koning!

De zondaar ontvangt dus in Hem ook weer heiligheid, want hij wordt herschapen naar Gods beeld. Christus is gegeven tot heiligmaking. En die heiligmaking is geen vrucht van een wet-tisch zedelijk leven. Nee, ze vloeit uit Christus voort. Uit de zijde van Christus vloeide niet alleen bloed ter verzoening (rechtvaardiging), maar ook water ter reiniging (heiligmaking). En hoe komt nu die heiligmaking tot openbaring? Wel, in de waarachtige vreze des Heeren. Dan gaan we onze wandel richten naar Zijn heilig gebod. Onze zondige wandel wordt een heilige wandel!

Onszelf rechtvaardig maken kunnen we niet, maar dat geldt evenzo voor de heiligmaking. Christus is onze heiligmaking! Alles wat wij aan goeds doen, doet Christus in ons. Paulus zei: 'Christus leeft in mij!' En Christus Zelf zei: 'Zonder Mij kunt gij niets doen.' Wortel, tak en vrucht: het is alles uit Hem. Er is niets van ons bij. En zo zal de zondaar in de weg der heiligmaking minder worden in zichzelf, opdat hij aan het grote doel zal gaan beantwoorden: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.'

Werk van een Drie-enig God

De heiligmaking kan en mag dus nooit los gezien worden van Christus. Maar ook niet van de andere Personen in het Wezen Gods. De heiligmaking is dan ook voluit een werk Gods. Het is het werk van God Drie-enig! Zo lezen we bijvoorbeeld in Leviticus 20:8: 'Ik ben de Heere, Die u heilige.' De heiligmaking kan ook toegeschreven worden aan de Vader. In het hogepriesterlijk gebed vraagt de Heere Jezus Zelf aan Zijn Vader: 'Heilig ze in Uwe waarheid; Uw Woord is de waarheid' (Joh.

17:17). Zoals we reeds opmerkten, is heiligmaking ook het werk van de Zoon: 'Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden' (Hebr. 13:12).

Maar in het bijzonder is de heiligmaking toch het werk van de Heilige Geest. Het is immers de Geest Die wederbaart, dat wil zeggen Hij is het Die de verkorenen van dood levend maakt. Dat is de wedergeboorte in engere zin. Maar daarop volgt de wedergeboorte in ruimere zin: de weg van de bekering. En dan doet de Heilige Geest de wedergeborenen ook opwassen en door het geloof meer en meer het beeld Gods gelijkvormig worden. De Geest is het Die in alle waarheid leidt en Hij doet die waarheid kennen ter zaligheid: 'En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken' (Joh. 8:32).

Actief en passief

Nu moeten we onderscheid maken tussen de actieve en passieve heiligmaking! Van passieve heiligmaking spreken we als het gaat om het werk des Geestes in de wedergeboorte. Daarin is de mens geheel lijdelijk. Maar als vrucht heeft ze de actieve of dadelijke heiligmaking. De Dordtse Leerregels zeggen dan (in III/IV, 12): 'De wil vernieuwd zijnde, werkt nu zelf ook.' Het is de vrucht van de voortgaande heiliging des Heiligen Geestes. De kracht daarvan ligt overigens weer niet in de

wedergeborene zelf. Ook hier geldt wat de Heere Jezus Zelf zei: 'Zonder Mij kunt gij niets doen.' Het is het voortdurend proces van sterven en leven: het sterven aan onszelf, aan de oude mens, het doden van de oude natuur, maar ook in een nieuw godzalig leven wandelen, de opstanding van de nieuwe mens. De strijd tegen de zonde blijft tot de laatste snik: 'Doding der zonde is een plicht die altijd op ons rust, in de hele loop van onze gehoorzaamheid. Niemand onder de hemel kan te eniger tijd of op enige wijze voorwenden dat hij daarvan vrijgesteld is. En wie deze plicht nalaat, laat alle werkzaamheden tot heiligmaking los' (Owen, p. 134).

En verder: 'Wie eenmaal een slang geslagen heeft, zal er wel spijt van hebben dat hij de strijd begonnen is, als hij niet zijn slagen vervolgt tot de slang dood is. En dat is ook zo met iemand die zich voorneemt de zonde te bestrijden: als hij die niet voortdurend achtervolgt ten dode toe, dan zal de zonde weer levendig worden en hijzelf zal sterven. Nogmaals, het beginsel der zonde is in ons aanwezig en wordt 'het eigen ik' genoemd. Dat beginsel kan niet gedood worden zonder gevoelens van pijn. Het wordt vergeleken met het afhouden van rechterhanden en het uitrukken van rechterogen' (Owen, p. 138).

(slot volgt)

's Gravenpolder,

ds. J. Schipper

van de Christelijke kerk in West Europa en Scandinavië, worden op een boeiende wijze behandeld.

In de verhalen worden de lezers, zoals in een vertelling, er zelf bij betrokken door vragen, die aan hen gesteld worden. Gevraagd wordt bijvoorbeeld hoe zij nu gestalte zouden geven aan situaties, die in die tijd aan de orde waren. Bij een eventuele herdruk dienen enige onjuistheden gecorrigeerd te worden, die op blz. 320 staan. Verder valt op, dat enige platen niet bij de tekst afgedrukt zijn, waar zij bij horen. Maar dit neemt mijn waardering niet weg voor dit goede en leerzame boek, dat ik graag in de handen van vele jongeren zie.

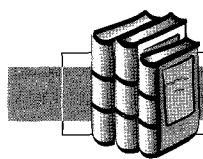
Moerkapelle,

ds H. Paul

L. Vogelaar, Weerdigh t' aenmercken. 165 Jaar Gereformeerde Gemeente Benthuizen. € 12,50. (incl. verzendkosten) te bestellen bij Fam. Van Veen, Rode Kruisstraat 9, 2731 EV Benthuizen, telefoon 079-3313496 of per

e-mail: pvanveen@klikSAFE.nl

Het gebeurt niet vaak in de kring van onze gemeenten dat een jubileumboek een vervolg krijgt, zoals dat met Lisse en Utrecht het geval was. Ook Benthuizen kan aan dit bescheiden rijtje worden toegevoegd. Van het gedenkboek, dat in 1990 werd uitgebracht ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van deze gemeente, was de gehele oplage binnen een jaar uitverkocht. Ook dat komt niet altijd voor... De vraag bleef, maar er was geen aanbod. Tot de kerkenraad besloot om, nog geen vijftien jaar later, een bijgewerkt gedenkboek te doen verschijnen. Dat zag in oktober 2004 het licht. Een geactualiseerde uitgave, die het wel en wee van deze laatste jaren weergeeft. De heer L. Vogelaar, oud-lid van deze gemeente, is de auteur van zowel het eerste als het tweede gedenkboek. In zijn Verantwoording bij deze tweede druk stelt hij: 'Wat is er sinds de verschijning van het (eerste) boek alweer veel gebeurd'. Dat blijkt als we kennis nemen van de inhoud: blijde en droeve dingen wisselden elkaar steeds weer af. We lazen over het vertrek van ds. Van Aalst, de komst en het afscheid van ds. Gunst en de intrede van ds. A.B. van der Heiden op 18 augustus 2004. Intens verdriet was er toen op zaterdagavond 5 september 1992 drie jonge levens zo plotseling werden afgesneden door een verkeersongeluk. Dit aangrijpende gebeuren bracht grote verslagenheid in en buiten de gemeente teweeg. Ook in stoffelijk opzicht veranderde er veel: de gemeente nam afscheid van het 72-jaar oude kerkgebouw en nam een nieuw in gebruik, waarvan consulents ds. C.A. van Dieren op 9 juli 1994 de eerste steen legde. Bij alle wisselingen blijft het evenwel waar wat ds. Van der Heiden werd toegezongen bij zijn intrede: "Gij evenwel, Gij blijft Dezelfd", o Heer". Van dit voorname uitgevoerde gedenkboek van 307 bladzijden, rijk voorzien van foto's, heeft de kerkenraad nog een aantal exemplaren over. Deze worden tegen kostprijs aangeboden.

Boekennieuws

W. A. Janse – van der Meide, Ik zal Mijn gemeente bouwen. Uitg.: De Banier - Utrecht. ISBN 90-336-0553-8. 376 Pag. Prijs € 28,50.

Deze fraai uitgevoerde en goed leesbare uitgave is het eerste deel van een kerkgeschiedenisleesboek. In eerste instantie is het boek geschreven in opdracht van Friedensstimme voor Russische christenen. Nu is het herschreven voor onze lezerskring. De doelgroep van dit boek is de leeftijdsgroep van 10 jaar en ouder.

De verhalen werpen een duidelijk, bijbels licht op de geschiedenis van de kerk op aarde vanaf het Pinksterfeest. Op een boeiende wijze worden de lezers meegevoerd langs gebeurtenissen, die in de loop der eeuwen haar ontwikkeling markeren. De Heere heeft daarbij mensen willen inschakelen, die

tot een bijzondere taak geroepen werden. In dit verband worden o.a. Augustinus, Bernard van Clairvaux en anderen voor het voetlicht geplaatst. Ook de opkomst van de Islam en de kruistochten krijgen ruime aandacht.

Allereerst wordt aandacht gegeven aan gebeurtenissen die relevant zijn voor de eerste doelgroep, die in het gebied woont van de Russisch Orthodoxe Kerk. Op deze wijze wordt onze aandacht gevraagd voor personen en gebeurtenissen, die in de gangbare boeken over de kerkgeschiedenis gemist worden. Denk aan de vertelling over de beide broeders Konstantinus (die ook Cyrillus genoemd wordt) en Methodius, de zogenaamde 'Apostelen der Slaven'. Ook over Johannes Chrysostomos en Ambrosius. Maar ook personen en gebeurtenissen die de Westerse kerk aangaan, zoals het ontstaan

Wie alleen het eerste deel bezit, heeft nu de gelegenheid om deze geschiedenis aan te vullen. De inhoud is het meer dan waard. De talloze naspeuringen van Vogelaar zijn ook in deze tweede uitgave tot een goed leesbaar geheel aaneengeregen. Terecht merkt Vogelaar aan het einde van dit boek op, dat ons geen hoogmoedig kloppen op de kerkelijke borst past, maar wel een ootmoedig belijden van 's Heeren wonderwerken. Die lopen als een gouden draad door dit boek heen.

Gouda,

J. Mastenbroek

Ds. A. Schot, Totdat de dag aankomt en de schaduwen vlieden. Uitg. Den Hertog B.V. Houten, 2006; ISBN 90 331 1975 7; prijs: € 16,90.

Onze broeder uit Nunspeet heeft een boekje het licht doen zien over het Hooglied van Salomo. Dat is geen geringe zaak. Uitleggers van naam en faam hebben er zich soms niet aan gewaagd. Anderszijds hebben sommigen heel mooie verklaringen geschreven. Zo publiceerde Abraham Hellenbroek tussen 1718 en 1720 zijn twee omvangrijke delen van *Het Hooglied van Salomo verklaard en vergeestelijkt*. In 1681 had James Durham reeds zijn nog steeds bekende verklaring geschreven. Meer recent – in 1951 – schreef de Hervormde predikant E. van Meer zijn *Christus en Zijn bruidskerk*. Het is niet de bedoeling van ds. Schot geweest een geheel nieuw geluid te laten horen. Wat wél zijn drijfveer was, heeft hij zelf in een inleidend woord te kennen gegeven. De woorden 'Gedenk dat gij Zijn werk groot maakt' hebben een bijzondere betekenis in zijn leven gekregen. Dát is bij het schrijven van dit boekje zijn oogmerk geweest.

De schrijver maakt in zijn Woord vooraf al direct duidelijk waar hij staat als het om de verklaring van het Hooglied gaat. Ruwweg zijn er onder de uitleggers van dit bijbelboek drie stromingen te onderscheiden. Sommigen – niet velen – hebben de zogenaamde dramatische verklaring van het boek verdedigd. Deze verklaring gaat uit van drie hoofdpersonen in het Hooglied in plaats van twee. Behalve de Koning en Zijn bruid zou er sprake zijn van een eenvoudige herdersjongen, van de wie de bruid in werkelijkheid houdt. Naar hem zou haar liefde uitgaan en niet naar de Koning. Deze exegetische is echter niet houdbaar. Dan is er de typologische verklaring, die het bijbelboek ziet als een aards liefdeslied met een diepere strekking. De liefde van Salomo tot zijn bruid zou worden bezongen en het lied zou pas in de tweede plaats zien op de liefde tussen Christus en Zijn bruidskerk. Bij deze opvatting zou het Hooglied een lied zijn waarin de grote waarde van de seksualiteit zou worden bezongen. We kunnen zonder meer stellen dat deze visie vandaag veruit de meest gangbare is. Dat wil echter nog niet zeggen dat zij de juiste is.

Ds. Schot behandelt al deze dingen in dit boek niet en dat is ook te begrijpen. Wel

wordt onmiddellijk duidelijk dat hij op een resolute wijze kiest voor de derde visie: de allegorische verklaring. Die uitdrukking zou misverstanden kunnen oproepen, maar daar waakt de schrijver tegen. Het is immers niet zo dat bij deze uitleg het Hooglied wordt vergeestelijkt (dat zou de Schrift geweld aandoen), maar het bijbelboek wordt uitgelegd als een allegorie, een doorlopende beeldspraak. Terecht wijst ds. Schot erop dat hij met de keuze voor de allegorische verklaring geen nieuwe weg gaat, maar juist in het spoor van de oude(re) verklaarders blijft. Deze exegese heeft niet alleen de oudste papieren, maar ook de beste. Het Hooglied van Salomo wordt hier gezien als een doorlopend gesprek tussen Christus en Zijn bruid.

Het opmerkelijke van *Totdat de dag aankomt* is dat het boek geen volledige behandeling van het Hooglied bevat, maar een thematische benadering. De stoffen zijn dan ook niet gerangschikt naar hoofdstukindeling, maar naar de verschillende hoofdpersonen van het Hooglied. Dat levert een heel eigen aanpak op. Dertien van zulke hoofdpersonen worden besproken. Aan de orde komen de Bruidgom, de bruid, de dochters van Jeruzalem, de broers van de bruid, de moeder van de bruid, de kleine zuster van de bruid, de wachters van de stad, de hoeders van de wijngaard, de metgezellen van de Bruidgom, de vrienden van de Bruidgom, de koninginnen, bijwijven en maagden, de zestig helden van Salomo en de metgezellen van de bruid.

Het geheel is een heel lezenswaardig boek geworden. Onze broeder heeft een eerbiedige en innemende stijl, maakt zich nergens schuldig aan gewilde of gewaagde exegese en heeft helder oog voor de standen in het genadeleven, die ons door het Hooglied heel nadrukkelijk worden geleerd. Men kan deze stoffen lezen als persoonlijke overdenkingen, maar ook als preken. De lengte ervan is op de leesdiensten afgestemd. Het boek is overigens ook uitstekend geschikt om aan belijdeniscatechisanten te worden gegeven na het afleggen van hun openbare belijdenis. We willen het geschrift van onze broeder van harte bij onze lezers aanbevelen.

Wordt het boek besteld bij de heer M. van Klompenburg, Onder de Bos 101, 8077 TE Hulshorst (tel. 0341-251825, fax 0341-252408, e-mailadres: mvanklompenburg@kliksafe.nl), dan komt een deel van de opbrengst ten goede aan de bouwkas van de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet.

Capelle aan den IJssel, ds. A. Moerkerken

Th. Ruissen, Gods trouw overdacht. Uitg. De Ramshoorn - Goes; ISBN 90-76466-39-4; 174 blz.; € 24,50 (excl. verzendkosten).

Regelmatig verschijnen er herdenkingsboeken n.a.v. een jubileum van een gemeente. Zo ook een boek van de gemeente Waardenburg. De heer Th. Ruissen, diaken van de gemeente aldaar, zorgde voor een

mooie en stevige uitgave. Dat het boek een jaar later is verschenen, is niet zo vreemd. Vanuit een diktaat van een oud-ouderling heeft de schrijver de draad opgepakt en studie en onderzoek kost op deze manier aardig wat tijd. Een aantal foto's maakt het geheel compleet. Jammer dat een aantal foto's niet zo scherp is. Na een algemeen hoofdstuk vanuit de Afscheiding neemt de schrijver ons in een 2e hoofdstuk mee naar de moedergemeente Tricht, één van onze oudste gemeenten. Daar liggen ook de wortels van de gemeente Waardenburg, wat vooral te lezen is in hoofdstuk 3. Door de toch wat verre afstand tussen deze plaatsen, werd er in 1939 een afdeling in Waardenburg opgericht vanuit de gemeente Tricht. Men ging voortvarend aan het werk, want nog geen drie maanden later waren er al bouwplannen. Zelfs ds. G.H. Kersten gaf nog enkele adviezen rondom dit gebeuren. Hij adviseerde 'de kerk niet te smal te bouwen en ook de consistorie en de kerkzaal onder 1 dak te bouwen, want dan zou er bij uitbreiding alleen maar een muur weggebroken moeten worden'. Zijn opmerkingen getuigen van bouwkundig inzicht en een vooruitziende blik!

In 1944 werd de gemeente geïnstitueerd en 4 jaar later werd een nieuwe kerk in gebruik genomen. Door de oorlog was dat enkele jaren later dan men had gewild.

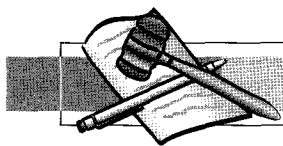
Later in dit boek lezen we over de komst en het verblijf van ds. Kieboom en de opmerkelijke wijze waarop kandidaat Mondria in 1973 naar Waardenburg is gekomen. Deze predikant is nog steeds aan de gemeente verbonden, nu dus al ruim 32 jaar! Het gebeurt maar zelden dat een predikant zo lang verbonden is aan zijn eerste gemeente.

Er wordt melding gemaakt van een kerkverbouwing, de zedingskrans, de oprichting van de Eben-Haëzerschool en een ander orgel. Ook over het wel en wee van de jeugdvereniging - meerdere malen opgericht en regelmatig weer opgeheven - lezen we in dit boek. Eerlijk wordt melding gemaakt van het vertrek van enkele gezinnen in de jaren '50, waar later de Ger. Gem. in Nederland uit is ontstaan. Aan het einde van het boek treffen we een overzicht van ambtsdragers aan, wat op het eerste gezicht niet zo duidelijk is. Van zowel ds. Kieboom als van ds. Mondria is een preek opgenomen in dit boek. Helaas (met name voor de leesdiensten in vacante gemeenten) zijn dat geen nieuwe preken, maar zijn deze al eens eerder verschenen.

Van harte willen we dit boek aanbevelen in uw belangstelling. Met name het hoofdstuk over de familie Van Stuijvenberg is lezenswaardig. Op zondagavond werd daar gezelschap gehouden en gesproken over de gangen en wegen die de Heere gaat met Zijn kinderen. Moge de schriftuurlijk-bevindelijke waarheid nog jarenlang klinken in Waardenburg. Mag het bovenal waar zijn wat we lezen op blz. 15 van dit boek met een citaat van ds. Moerkerken: 'Er worden daar mensen bekeerd'.

Woudenberg,

A. Hoogendoorn

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Stolwijk: ds. G. Hoogerland te Drachten.

Bedankt:

voor Zwolle: ds. C. Hogchem te Barneveld.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE WERKENDAM

D.V. zaterdag **18 maart** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Werkendam, Sigmondstraat 49, een aangepaste kerkdienst voor mensen met een verstandelijke handicap worden gehouden. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt ds. M. Karens voor te gaan. Het thema van de preek is: "Verloochening en ontferming in de zaal van Kajafas", n.a.v. Lukas 22:54-62. Iedereen is van harte welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM OP 18 JANUARI 2006

Namens de roepende kerk van Lisse opent ds. Neele de vergadering. Hij spreekt een openingswoord naar aanleiding van het gelezen gedeelte Lukas 6:12-26. Vervolgens memoreert hij het overlijden van J. den Breejen op de leeftijd van 91 jaar, oud-diaken van de gemeente Hoofddorp, 25-jarig ambtsjubileum van ouderling F. Reijerkerk van Lisse, huwelijksjubilea van de echtparen van Belzen-de Nooijer (50 jaar) en Ploeg-Stark (40 jaar), koninklijke onderscheiding voor ouderling P. Schalk en de opening van het inloophuis op 3 december te Alkmaar.

Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd. Het moderamen bestaat uit: ds. C. Neele, preses; K. Brandemann, alg. assessor; C.W. Bos, quaestor; C. Vonk Noordegraaf, scriba en ds. R. Boogaard ass. preses en adviseur.

De evangelisten Baan en Krijgsman brengen hun jaarlijkse rapportage uit over het werk op de evangelisatieposten Alkmaar en Amsterdam. De preses bedankt hen voor hun verslagen en spreekt namens de vergadering zijn erkenning uit voor het werk en de wijze waarop dit mag plaatsvinden. Het is verheugend dat er nog belangstelling voor het Woord mag zijn en de eeuwigheid zal ook de vrucht van deze arbeid openbaren.

Er wordt nog op gewezen dat collecteren voor het evangelisatiewerk dringend nodig blijft. De penningmeesters van de kerk dienen steeds bij het overmaken van bedragen te vermelden dat het voor het werk in de classis Amsterdam is. Wat de bemensing

van de inloophuizen betreft lukt het thans om de bezetting rond te krijgen, maar men zou graag over meer reservemensen beschikken.

Hierop aansluitend wordt het antwoord van de classis Barneveld voorgelezen, dat is ontvangen op ons verzoek om financiële ondersteuning en vrijwilligers. De classis Barneveld heeft positief gereageerd op ons verzoek en vraagt om de gemeenten in hun classis afzonderlijk aan te schrijven, zodat ze nader geïnformeerd worden over de gevraagde hulp. De classische evangelisatiecommissie krijgt mandaat om namens de classis in overleg met het Deputaatschap Evangelisatie een brief naar de kerkenraden te versturen.

Van de Raad van Toezicht van de stichting SGZ-ZH is een jaarbericht over 2005 ontvangen. Naar aanleiding van de vermelding dat er een voornemen bestaat om het huidige bestuursmodel te wijzigen in een Raad van Toezichtmodel, wordt gevraagd wat hiervoor de achterliggende redenen zijn. Dit zijn met name de omvang van de huidige stichting en samenhangend daarmee de slagvaardigheid.

Gewezen wordt op het gevaar voor identiteitsverlies. Dit is een belangrijk aandachtspunt, maar er is op dit moment nog weinig te zeggen over hoe het gaat worden. Te zijner tijd zal de classis nader geïnformeerd worden.

Op voorstel wordt br. A. Lindhout uit Lisse benoemd in de Raad van Toezicht van SGZ-ZH in de vacature van J. Schouls.

De vorige vergadering zijn enkele broeders belast met de vraag of de catechisatie aan gehandicapten, die in enkele gemeenten gegeven wordt, in de toekomst mogelijk classicaal georganiseerd kan worden. De commissie is aan het inventiseren hoeveel kinderen er binnen de classis voor deze vorm van onderwijs in aanmerking komen en tevens wordt er nagegaan of dit in de gemeente van Lisse kan plaatsvinden. Er wordt afgesproken dat er eenmaal per jaar aan de classis gerapporteerd zal worden hoe een en ander verloopt.

Als afgevaardigden naar de P.S. Noord West, die D.V. 18 mei in Lisse gehouden zal worden, worden naast Ds. Neele als enige afgevaardigde predikant, zeven ouderlingen gekozen.

Als primi afgevaardigden zijn in alfabetische volgorde gekozen: C.W. Bos, K. Brandemann, J.W. van Dijke, G. Hoogenboom, G. van Pijkeren, G. Schipaanboord en C. Vonk Noordegraaf.

Als secundi worden aangewezen op basis van de eerste stemming: A. Lindhout, J. Schouls en G.C. van Brummelen.

Ds. Neele hoopt met ds. Boogaard kerkvisitatie te doen bij de gemeenten boven het IJ.

Oosterend wordt aangewezen om de volgende classis bijeen te roepen. Dit zal D.V. op 14 juni zijn en indien er geen punten worden ingebracht, dan vervalt deze vergadering en wordt het 27 september.

De preses bedankt ieder voor zijn inbreng en spreekt de wens uit dat de Heere er Zijn zegen over mag geven. Ons gebed zij het gebed van Habakuk: Uw werk, o Heere! behoud dat in het leven in het midden der jaren.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

VERSLAG BEVESTIGING/INTREDE DS. G.J. BAAN TE KAPELLE- BIEZELINGE

Na een vacante periode van een jaar, mocht de gemeente Kapelle-Biezelinge opnieuw een eigen herder en leraar ontvangen in de persoon van ds. G.J. Baan. Op woensdag 1 februari 2006 vonden de bevestiging en de intrede plaats.

Bevestiging

In de bevestigingsdienst gaat ds. G. Clements, de zwager van ds. Baan, voor. Hij bedient het Woord uit Psalm 90 : 16: *Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hun kinderen.* 'Een bede bij de ambtsaanvaarding': een bede voor de knecht en een bede voor de jeugd.

Mozes is de dichter van Psalm 90. Deze Psalm spreekt van de vergankelijkheid en de broosheid van de mens tegenover de eeuwige God, maar ook van de zondigheid van de mens tegenover de heilige God. Bij het werk van Gods knechten gaat het er vooral om dat mensen met God verzoend moeten worden.

Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden... Gods knechten staan in een persoonlijke verhouding met de Heere. Het gaat niet om óns werk, maar om Gods werk in de gemeente. Laat dát aan Uw knechten gezien worden. De grote Knecht des Vaders moet in het middelpunt komen. Dat Christus in de gemeente als een parel mag schitteren in Zijn Borgwerk. Christus' volmaakte werk is ontdekkend, vleeskruisigend en ook lieflijk.

Mozes bidt of de Heere Zijn werk wil laten zien. *Laat Uw werk gezien worden...* Er is bij Gods knechten ook ongeloof en donkerheid. En daarom is altijd het gebed weer nodig of de Heere de ogen opent voor Zijn werk en zij als dienaren dat werk mogen prediken.

...en Uw heerlijkheid over hun kinderen. Het tweede gedeelte van de zin laat een bijzonder licht vallen over het eerste gedeelte. Mozes ziet op de jonge generatie die straks het land Kanaän zal binnengaan. Het is zijn innige bede of de Heere Zijn heerlijkheid over hen wil uitspreiden. *Over hun kinderen.* Dat is niet alleen aan hun kinderen, maar 't wijst erop dat de kinderen persoonlijk

lijk in Gods heerlijkheid mogen delen. Dat ze de Heere mogen dienen en vrezen. De dienst des Heeren is een liefdedienst! Zo is ook de nieuwe dominee gekomen voor het eeuwig zielsbelang van de jongeren in de gemeente.

Na het lezen van het bevestigingsformulier voor dienaren des Woords, antwoordt ds. Baan op de gestelde vragen met het 'Ja ik, van ganser harte.' Met enkele persoonlijke en gevoelvolle woorden spreekt ds. Clements hem toe. Hij geeft een les mee uit een preek van Spurgeon over Jesaja 6, waar wordt gesproken over de zes vleugelen van de serafs. Met twee vleugels vliegen ze, terwijl de andere vier dienen tot bedekking van het gezicht en de voeten. Vier vleugels voor het verborgen binnenkamerleven, twee vleugels om te werken. Hoe is de verhouding in ons ambtelijk en persoonlijk leven?

Intrede

's Avonds is er de intrededienst. Ds. G.J. Baan neemt als tekst 2 Korinthe 4 : 5: *Want wij prediken niet onszelven, maar Christus Jezus de Heere; en onszelven, dat wij uw dienaren zijn om Jezus' wil.* Het thema 'De prediking van het Evangelie' wordt uitgewerkt in drie punten: zonder de mens, over de Christus en door de dienaar.

Want wij prediken niet onszelven... Het belangrijkste werd van Paulus is de prediking van het Evangelie. Hij draagt de schat van het Woord in een aarden vat. Hij wordt er zelf tussenuit gezet. Paulus moet minder worden. Van de mens komt niets in aanmerking. Daarom is het een levensles voor al Gods dienaren om af te wijzen van de mens en heen te wijzen naar Christus en Zijn werk. Deze prediking mag vanuit Zijn rijkdom de armen van geest voeden en laven.

...maar Christus Jezus de Heere... Prediken is proclameren, verkondigen. Het is het brengen van een Goddelijke boodschap. Prediken is het verkondigen van de enige Naam tot zaligheid, Christus. De prediking van de enige Naam tot zaligheid, Jezus, doet de noodzaak van de prediking van de ellende, de ellendestaat en de ellendebeleving niet teniet, maar onderstreept deze juist.

...Christus Jezus de Heere... Drie namen worden hier in al Zijn volheid voor de Middelaar gebruikt. *Christus*: Hij is de hoogste Profeet, de enige Hogepriester en de eeuwige Koning. *Jezus*: Hij is de Zaligmaker Die kwam als de bereidwillige Middelaar. Hij gaf Zich tot in de dood van het kruis. Hoe groot is het wonder als door de toepassing van Gods Geest in het zien op deze gekruisigde Middelaar vrijspraak van zonden ontvangen mag worden. De *Heere*: Hij is de Kurios, de almachtige Bezitter en Koning van Zijn Kerk. Hij trekt uit de zondemacht. Hij leidt, regeert en beschermt Zijn onderdanen. Hij strekt Zijn barmhartige en doorboorde handen over hen uit als hun Heere en God.

De onbekeerden van hart moet worden gezegd dat ze buiten deze Christus staan.

Maar ook tot hen komt de boodschap dat Christus Jezus de Heere is. Hoe hard uw hart ook is, Jezus kan het verbreken. Hoe goddeloos, vijandig, onwillig en onmachtig u bent, Jezus kan vijanden tot vrienden maken. Hij biedt Zichzelf aan in het Evangelie aan de grootste van de zondaren. Buiten Hem is de dood, in Hem is de vrede en de zaligheid.

...en onszelven, dat wij uw dienaren zijn om Jezus' wil. Paulus zegt eigenlijk dat hij slechts een dienaar is die om Jezus' wil het Woord verkondigt. De dienstknecht moet de gemeente dienen in onderworpenheid aan de grote Bedienaar van het heiligdom, Die ook kwam om te dienen. Het doel van het dienen is dat de prediking mag zijn tot de eer van God, de bekering van zondaren, de ontdekking en bekering van de huichelaar en de opbouw van Gods kinderen op het enige Fundament. Aan deze opdracht houdt de Heere al Zijn dienaren: *Want wij prediken niet onszelven, maar Christus Jezus de Heere; en onszelven, dat wij uw dienaren zijn om Jezus' wil.*

Na de preek spreekt ds. Baan de gemeente in de verschillende geledingen toe. Vervolgens zijn er drie toespraken: door de consulent ds. J.W. Verweij namens de classis Goes en de Particuliere Synode Zuid, door de Kapelse burgemeester S.W.G.M. Kramer namens de burgerlijke gemeente en tenslotte door ouderling H. van Groningen namens de kerkenraad en gemeente.

Kapelle, S. Maljaars

VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG VAN 6 FEBRUARI 2006 TE MIDDELBURG-C

Ds. G.J.N. Moens, die de zieke ds. C.G. Vreugdenhil vervangt, opent de classisvergadering, namens de roepende kerk van Haamstede, met het laten zingen van Ps. 119:3 en 17. Daarna leest hij Joh. 3:22-36 en gaat voor in gebed. Vervolgens leest hij het memorandum over 2005:

In het achterliggende jaar zijn de volgende personen overleden. Uit de gemeente Terneuzen: oud-diaken Tollenaar in de leeftijd van 89 jaar. Hij diende de gemeente 16 jaar. Uit Westkapelle: oud-diaken L. Dekker in de leeftijd van 79 jaar. Hij diende de gemeente 40 jaar. Mevr. M. Zijderveld-Baars, weduwe van ds. G.A. Zijderveld, oud-predikant van Middelburg, is overleden in de leeftijd van 82 jaar. Een drietal jubilea wordt gememoreerd: Van Aagtekerke: A.J. de Muynck 40 jaar ambtsdrager en van Oostburg: A.I. van Cadzand 25 jaar ambtsdrager. Verder wordt nog genoemd dat Ds. G.J.N. Moens in de gemeente van Meliskerke is bevestigd op 15 juni. In het gezin van ds. J.M.D. de Heer is een dochtertje geboren en ds. C.G. Vreugdenhil kan door ziekte zijn ambtelijk werk niet doen. De volgende personen hebben hun ambtelijk werk beëindigd. Van de gemeente Meliskerke: diaken G. van Dijk, hij diende 7½ jaar als diaken. Uit Middelburg-Centrum; diaken Chr. Dekker,

hij diende 9 jaar. Uit Middelburg-Zuid: diaken W. Brouwer, hij diende de gemeente bijna 17 jaar en uit Westkapelle: ouderling Mulder, hij was 26 jaar ouderling.

Vervolgens spreekt de tijdelijke preses een openingswoord over vers 30: "Hij moet wassen, maar ik minder worden". Na het openingswoord verklaart ds. Moens de vergadering voor geopend.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Preses: ds. J.M.D. de Heer, assessor: ds. G.J.N. Moens, quaestor: B. Sturm en scriba: S. Riemens.

Bij de ingekomen stukken is van het deputaatschap Kerkrecht een brief met aanbod voor een ambtsdragersconferentie over "de plaats van de kerk in een veranderende samenleving". De classis wil op het voorstel ingaan en tussen half mei en half juni 2006 een ambtsdragersconferentie beleggen.

De Stichting Steunfonds deelt mee dat C.M. Uijl zijn bestuursfunctie zal beëindigen en stelt voor om O. van den Hoek uit Aagtekerke voor te dragen aan de PS-Zuid voor benoeming in het bestuur per 1 juli 2006. De classis gaat met dit voorstel akkoord. Van de classis Goes is een schrijven ontvangen met de mededeling dat het hulpconsulentschap door Ds. Moens van Nieuwdorp beëindigd kan worden in verband met de overkomst van ds. Baan.

Van de Commissie Gomarus is er een voorstel om van de Diakonia relevante artikelen successievelijk in delen op te nemen in de Gomarus. Het voorstel van de commissie wordt overgenomen.

Van het Walchers Mannenkoor is een verzoek binnengekomen om op 31-10-06 D.V. mee te werken aan de classicaal hervormingsavond. De classis spreekt uit dat het mannenkoor kan meewerken op die avond. Op de vergadering in september zal gekeken worden wie er zal spreken.

Vervolgens worden vier rapporten besproken, onder andere van de aangepaste catechisatie voor gehandicapten. Er wordt benadrukt dat er nog enkele gehandicapten ontbreken. Zij zijn ook welkom op deze catechisatie. En van de classicaal commissie jeugdzorg; het betreft verslagen van de gehouden bijeenkomsten. Meegedeeld wordt dat Leonard Brouwer zijn taak als coördinator zal neerleggen (hem wordt dankgezegd voor het verrichte werk) en dat Jan Minderhoud uit Westkapelle deze functie heeft overgenomen.

De volgende punten worden behandeld:

Er is een brief van het diaconaal comité over de kerktelefoon met het voorstel de zaak van de kerktelefoon voorlopig te laten rusten. Er wordt gewezen op het gevaar dat, nu de preken via de ether worden uitgezonden, hiervan ook door mensen die er verkeerde bedoelingen mee hebben gemakkelijk kennis kan worden genomen. Zullen we straks aangeklaagd worden over de prediking van de Wet waarin we zaken als homoseksualiteit veroordelen?

Een gemeente vraagt hulp in verband met het beroepen van een predikant. Is er een constructie te bedenken dat de gemeente

een predikant kan beroepen en dat de gemeente de kosten kan delen met bijv. een landelijke kas. Als de classis hier positief tegenover staat, kan dit punt dan doorgestuurd worden naar de P.S.? De vraag die geformuleerd wordt en doorgestuurd zal worden naar de P.S. Zuid is: Zijn er wegen te bedenken, zodat ook kleine gemeenten een predikant kunnen beroepen, als ze zelf niet over de financiële middelen beschikken om een traktement te betalen overeenkomstig de richtlijnen voor de honoraria van het Deputaatschap Emerituskas?

De evangelisatiecommissie van Middelburg-Centrum verzoekt om te komen tot oprichting van een classicale evangelisatie commissie. Er wordt afgevraagd in hoeverre dit noodzakelijk is. De classis spreekt uit dat we de situatie wensen te laten, zoals het nu is. Er is een voorstel van de commissie "kerkelijke grenzen". De kaart van Walcheren is ingekleurd met diverse kleuren. De overgangsgebieden zijn grijs gelaten. De afspraak is dat de huidige situatie niet verandert, d.w.z. niemand moet nu ineens van gemeente veranderen, maar deze situatie gaat nu in en in de toekomst kunnen leden zich niet beroepen op de situaties die historisch gegroeid zijn. De leden en doopleden moeten erin worden "opgevoed" dat er kerkelijke grenzen zijn. Er moet kerkrechtelijk gehandeld worden en dat sluit de pastorale zorg niet uit. De verschillende kerkelijke gemeenten zullen deze zaken in de eigen gemeente onder de aandacht moeten brengen. De gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen kunnen zich vinden in het feit dat er niets verandert: De kern is en blijft feitelijk grijs gebied. De classis wil dit voorstel overnemen, want zo ontstaat er helderheid. Bij twijfelgevallen geldt: De regel van de D.K.O. is dan leidraad van ons handelen en niet de wensen van individuele leden. De commissie zal de besproken zaken en vragen nog in een definitief document verwerken. De commissie wordt voor het werk dankgezegd.

Dan worden de afgevaardigden voor de P.S. Zuid gekozen: Primi: Ds. M.J. van Gelder, ds. J.M.D. de Heer, ds. G.J.N. Moens en ds. C.G. Vreugdenhil en de ouderlingen: J.P. Bosman, G.A. Terlouw, J. Sinke en Joh. de Visser. Secundi zijn de ouderlingen: M. Simons, M. Jacobse, B. Sturm en M.F. Hus. De volgende classisvergadering zal gehouden worden op D.V. 16 juni 2006 te Vlissingen, aanvang 19.30 uur.

Wanneer er geen punten ter behandeling zijn zal de vergadering gehouden worden op D.V. 15 september 2006.

Hierna sluit de preses de vergadering en verzoekt ouderling Van den Berge van de roepende kerk te eindigen. Hij laat zingen Psalm 84:3 en 6 en eindigt met dankgebed.

Scriba, S. Riemens

opent ds. J.J. van Ekeveld de vergadering en vervangt hiermee ds. J.S. van der Net, die verhinderd is.

De tijdelijke preses laat zingen psalm 97 vers 7, leest Psalm 4 en gaat voor in gebed. Hij memoreert enkele gebeurtenissen binnen de classis.

Op 16 augustus 2005 is overleden oud-diacon Th. de Bruin die in de gemeente Tricht-Geldermalsen bijna 36 jaar ambtsdrager mocht zijn. Op 22 september 2005 overleed diaken J. Weeda, die de gemeenten Utrecht en Houten vanaf 1985 mocht dienen.

De tijdelijk preses betuigt zijn deelneming met gezins- en familieleden van de overledenen en spreekt de wens uit dat de Heere mag sterken en vertroosten.

Houten maakt ook melding van het feit dat ouderling J.H. Doeve 30 jaar ambtsdrager mag zijn in de gemeenten Utrecht en Houten.

Woerden meldt dat diaken C. Weerheim 25 jaar diaken is en dat op 8 januari 2006 afscheid wordt genomen van ouderling E. M. Treur die de gemeente 41 jaar heeft mogen dienen in de ambten van diaken en ouderling.

Ds. Van Ekeveld wenst de broeders die al vele jaren mogen dienen en de vertrekkende broeder toe dat de Heere hen moge gedenken. Het is een voorrecht als we mogen dienen als uit kracht die God verleent.

Ds. J. J. van Ekeveld spreekt vervolgens een openingswoord naar aanleiding van Psalm 4:7. Ds. J. J. van Ekeveld is bij toerbeurt preses. Ds. W. Visscher en ds. W. Harinck fungeren als assessoren, ouderling J.H. Mauritz wordt benoemd als scriba en ouderling H. Blankenstijn als quaestor.

Ingekomen stukken.

De classis Rotterdam meldt dat het hulpconsulentschap te Vlaardingen beëindigd kan worden. Ds. W. Harinck wordt hartelijk dank gezegd voor de geboden hulp gedurende een reeks van jaren.

Het deputaatschap Vertegenwoordiging en Voorlichting informeert de classis over een schrijven aan ds. A.T. Vergunst te Carterton (Nieuw Zeeland). De classis onderstreept de wenselijkheid van een bezoek van ds. A.T. Vergunst aan de Nederlandse gemeenten.

De kerkenraad van de gemeente Carterton richt zich tot de classis Utrecht met de mededeling dat besloten is een nieuwe kerk te bouwen. Het oude kerkgebouw is inmiddels verkocht en de gemeente komt nu samen in de aula van de school. Hoewel de offervaardigheid in de gemeente groot is, is de last zwaar. De gemeente Carterton telt ruim 150 leden en doopleden. Bijna 70% van de gemeente bestaat uit kinderen en jonge mensen. De gemeente onderhoudt een eigen predikant.

Aan de gemeenten in de classis Utrecht wordt hulp gevraagd. De classis wil graag toestemming verlenen om *alle* gemeenten te benaderen en adviseert tevens om: het Deputaatschap Kerkbouw te benaderen; In het schrijven aan de gemeenten enige financiële informatie te verstrekken.

In 'De Saambinder' een artikel op te nemen met informatie over Carterton.

De preses beveelt de gemeente Carterton met haar predikant aan in de voorbode en de steun van de gemeenten.

Er is een schrijven binnengekomen van gemeenteleden uit Amersfoort en Zeist, woonachtig te Woudenberg m.b.t. een beroep op de Particuliere Synode Noord-West. In een tweede schrijven wordt meegedeeld dat appellanten hun bezwaar intrekken en niet bij de Particuliere Synode in beroep gaan.

Het deputaatschap Kerkrecht adviseert een ambtsdragersbijeenkomst te houden over 'de plaats van de kerk in een veranderende samenleving'. De classis stemt hier mee in. De bijeenkomst zal D.V. gehouden worden op maandag 15 mei te Zeist.

Ouderling H. Blankenstijn meldt dat hij, gelet op zijn leeftijd, zich wil terugtrekken als vaste quaestor van de classis Utrecht. Hij heeft met Gods hulp 25 jaar dit werk binnen de classis mogen doen en hoopt in de gemeente van Amersfoort nog enige tijd te mogen dienen. De preses dankt broeder Blankenstijn hartelijk voor het werk dat hij in de achterliggende jaren heeft verricht. Vervolgens wordt er een stemming gehouden voor een eerste quaestor. Met meerderheid van stemmen wordt gekozen ouderling J.H. Doeve. In de vacature voor tweede quaestor wordt gekozen ouderling H. van den Broek uit Hilversum.

De Particuliere Synode Noord-West zal gehouden worden op D.V. 18 mei 2006 te Lisse.

Als primi-afgevaardigden worden verkozen, de predikanten J.J. van Ekeveld, W. Harinck, M. Mondria en W. Visscher en de ouderlingen C. van den Broek (Hilversum) J. van den Broek (Zeist) J. A. Cromwijk (Mijdrecht) en J. H. Mauritz (Woerden). Evangelisatie in de Leidsche Rijn. Uit de -voortgangsrapportage blijkt dat:

- het evangelisatiewerk in Leidsche Rijn voortgang mag hebben. De commissie spreekt met erkentelijkheid over de inzet van hulpevangelist C.W. van Haaften en de vrijwilligers uit de gemeenten rond Leidsche Rijn.
- er draagvlak is binnen de classis voor het evangelisatiewerk in Leidsche Rijn;
- de samenwerking met het deputaatschap voor Evangelisatie is goed en constructief. De commissie blijft uitzien naar een fulltime evangelist.

Hulpevangelist C.W. van Haaften is ter classis en krijgt de gelegenheid iets te vertellen over zijn werk. Broeder Van Haaften vertelt hoe de Heere hem liefde heeft gegeven voor de evangelisatiearbeid. Hij memoreert enkele contacten waaruit blijkt dat de Heere nog bemoeienis heeft met mensen die Hem niet zoeken. De Heere heeft beloofd: Werp uw brood uit op het water, en gij zult het vinden na vele dagen. Broeder Van Haaften toont zich bereid om in de classisgemeenten iets te vertellen en te laten zien over het evangelisatiewerk in Leidsche Rijn.

De preses onderstreept het advies van de

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT OP 7 JANUARI 2006 TE UTRECHT

Namens de roepende kerk van Utrecht

classis om tweemaal te collecteren voor het evangelisatiewerk. Eén collecte is bestemd voor het landelijke werk, de tweede collecte voor Leidsche Rijn.

Diaken W. Verhoog uit Soest verzorgt de catechisaties voor mensen met een handicap.

De classis neemt kennis van de rapportage. De preses zegt dank voor dit waardevolle werk voor onze gehandicapten.

Op voorstel van de kerkenraad van Houten zal op de Particuliere Synode aandacht gevraagd worden voor de verspreiding van de Acta van besloten zittingen van de Generale Synoden. Vanaf 1997 worden deze Acta niet meer aan kerkenraden toegesonden. De classis is van mening dat de Generale Synode zelf moet beslissen over toezending van genoemde Acta.

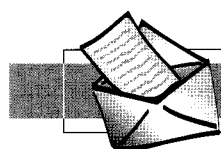
Voorgesteld wordt de classisvergaderingen niet meer in Utrecht te houden. De verzorging in Utrecht is altijd goed, de bereik-

baarheid echter niet. De Utrechtse afgevaardigden betreuren het als Utrecht geen vergaderplaats meer zal zijn. Na een peiling onder de afgevaardigden blijkt dat het voorstel breed gedragen wordt. Besloten wordt om vanaf de eerstvolgende classisvergadering in Zeist bijeen te komen.

De kerkvisitaties worden in het voorjaar 2006 gehouden.

De gemeente Waardenburg is roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering. De classis vergadert op D.V. 7 april als er punten zijn. De classis vergadert D.V. 16 augustus 2006 als de kandidaat een beroep aanneemt naar een classisgemeente. Als er niet is vergaderd zal de classis bijeenkomen op D.V. vrijdag 6 oktober 2006. Op verzoek van de preses besluit ouderling J. Kemp de vergadering. Hij laat zingen Psalm 147 vers 2 en gaat voor in dankgebed.

J. H. Mauritz, scriba

Berichten

DEPUTAATSCHAP VOOR DE EVANGELISATIE

Het deputaatschap geeft een nieuwe folder uit in de serie Heilsfeiten. Een folder voor Goede Vrijdag met de titel "Leven uit de dood". De prijs bedraagt € 0,06 per stuk, incl. btw. Bestellingen uitsluitend schriftelijk bij de depothouder: dhr. A.E. Schouten, Slotplein 169, 2902 HR Capelle a/d IJssel, tel. 010-4505995. E-mail: aeschouten@kliksafe.nl.

Een eigen opdruk op de achterzijde is mogelijk vanaf € 75,- voor de eerste 100 ex., per 1000 ex. meer telkens € 18,60 extra, prijzen incl. btw.

U kunt ook een keuze maken uit de bestaande Paasfolders: "De Heere is opgestaan" – "De dood is overwonnen" – "Pasen-leven na de dood".

Wij hopen dat deze folders onder beding van Gods zegen een middel mogen zijn om ons steeds meer ontkerstenend volk in aanraking te brengen met het Woord van God.

CGO: EEN WAARDEVOLLE CURSUS

Op de CGO wordt les gegeven in Bijbelkunde, Dogmatiek, Kerkgeschiedenis, Ethiek, Bijbelse Oudheidkunde, Sekten en Stromingen en Praktische vorming.

De CGO is een waardevolle cursus voor ouders, opvoeders, en ambtsdragers. Ook voor gemeenteleden die leiding geven op de zondagsschool of een vereniging heeft de cursus veel te bieden. Het is in onze tijd van belang om gefundeerd te zijn in Schrift en belijdenis. Veel vragen komen er op jongeren en ouderen af. Tijdens de lessen op A- en B-cursus (16 zaterdagen van 8.30 uur-12.30 uur of op donderdagavond van

19.15-22.05 uur) krijgt u veel kennis aangereikt en wordt u gestimuleerd tot studie. Naast de theoretische vakken wordt ook in de praktische vorming veel meegegeven voor persoonlijke toerusting.

U kunt dit voorjaar kennismaken met de CGO (A en B) tijdens één van onze *open dagen*.

– zaterdag 11 maart in de *Zuiderkerk* in Rijssen;

– zaterdag 25 maart in het *Calvijn College* in Goes (Klein Frankrijk 19);

– zaterdag 8 april in het *Wartburgcollege*, locatie *Marnix* (Prof. Waterinklaan 41) te Dordrecht;

– zaterdag 22 april in het *Van Lodenstein-college* (Utrechtseweg 228) te Amersfoort.

De opening is om 8.30 uur. Open les om 10.00 uur.

U kunt ook terecht op *donderdagavond 23 maart* in *De Driestar* (beta), Ronsseplein 1 te Gouda. Aanvang 19.15 uur. Open les om 20.50 uur.

Over de P-cursus (9 avonden met opvoedkundige onderwerpen) volgt nader bericht. Voor meer informatie en aanmelding: A.W. Burghout, Zijpestraat 26, 4675 CV Philipsland. Tel. 0167-573118.

Cursusleider: J.H. Mauritz, tel. 0348-401978.

ZANG- EN ORGELAVOND TE ALBLASSERDAM

Op D.V. zaterdag **25 maart** wordt er een zang- en orgelavond gehouden in de Havenkerk, Ieplaan te Alblasserdam t.b.v. de verbouw van de kerk van de Geref. Gemeente aldaar. Rond het thema "Eben-Haëzer" zullen er psalmen met en zonder

bovenstem worden gezongen. Daarnaast is er een muzikale bijdrage met orgel en dwarsfluit.

Ds. B. v.d. Heiden verzorgt de opening en houdt een meditatie.

Ook zullen er CD's te koop worden aangeboden van Lennard Verkamman samenzang en orgel. Aanvang: 19.30 uur.

KOOR- EN SAMENZANGAVONDEN

Rhenen

Op D.V. zaterdag **18 maart** zal er in de kerk van de Geref. Gemeente van Rhenen, Achterbergsestraatweg 59a, een koor- en samenzangavond worden gehouden, die georganiseerd wordt door de ring midden van de bond van zangverenigingen.

Medewerkenden zijn: het jeugdkoor "Laus Deo" uit Amersfoort, de jeugdkoren "Hammaäloth" uit Houten en "de Rehobothzangers" uit Zeist en het jongerenkoor "Deo Juvante" uit Geldermalsen.

Dhr. G. Dijkgraaf van de Vereniging Helpende Handen hoopt een appelwoord te spreken. Tevens zal er een collecte t.b.v. deze vereniging worden gehouden. Aanvang: 19.30 uur.

Zaltbommel

Met medewerking van het jongerenkoor "Cantilena" uit Werkendam zal er op D.V. **18 maart** een koor- en samenzangavond worden gehouden in de St. Maartenskerk te Zaltbommel. Ds. B. v.d. Heiden hoopt een appelwoord te spreken. Dhr. J.H. Mauritz heeft de leiding. Van deze avond zal een CD-opname worden gemaakt. Aanvang: 19.30 uur.

OPVOEDINGSVOND JEUGDBOND Seksuele voorlichting: nooit te vroeg!

Met kinderen praten over liefde en seksualiteit is niet makkelijk. Het is een gevoelig onderwerp. En vertrouwen is nodig om dingen eerlijk en op een goede manier te zeggen. Dat gesprek is wel dringend nodig. Media confronteren kinderen al jong met seksueel getinte beelden en teksten. Zo krijgen kinderen een verkeerd beeld van wat Gods bedoeling is met seksualiteit. Daarom begint het gesprek over seksualiteit nooit te vroeg. De jeugdbond organiseert een opvoedingsavond in Middelharnis. Dhr. J.H. Mauritz en mw. D.J. Groeneveld zullen deze avond met u nadenken over een eerlijke en bijbelse benadering. Deze avond wordt gehouden op **29 maart**. Opgave bij Willianne Zippro, tel. 0348-489937, e-mail: wa.zippro@bgg.nl.

JAARVERGADERING ADOPTIEVERENIGING

D.V. zaterdag **1 april** hoopt de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte in voorjaarsvergadering bijeen te komen in aula Alpha van de Driestar te Gouda, Ronsseplein 1.

De vergadering wordt om 14.00 uur geopend door de voorzitter van de vereniging,

dhr. W. Visser. Mw. dr. J.C.A. Thoomes-Vreugdenhil hoopt een inleiding te houden over: "Hechttingsproblematiek; drie behandelwijzen. Leden en belangstellenden zijn van harte welkom!

CONTACTGROEPEN HELPENDE HANDEN

Helpende Handen organiseert dit voorjaar weer verschillende contactgroepbijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten is er voor ouders, mensen met een beperking en andere verwanten gelegenheid voor ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen. Contactgroepen zijn bedoeld voor leden van Helpende Handen. Ook mensen die nog geen lid zijn, zijn van harte welkom!

D.V. zaterdag 11 maart en zaterdag 25 maart worden resp. in Nunspeet en Capelle aan den IJssel de jaarlijkse ouderbijeenkomsten van de Contactgroep SBO/PRO gehouden. Het thema is: *Contacten met leeftijdgenoten*. Het thema wordt uitgewerkt in verschillende workshops.

D.V. Zaterdag 8 april is er in Moerkapelle een bijeenkomst van de *contactgroep rond het syndroom van Turner*. We denken met

elkaar na over het leggen en onderhouden van contacten.

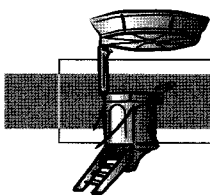
D.V. zaterdag 22 april organiseert de *contactgroep voor mensen met een lichamelijke handicap in Centraal-Nederland* haar voorjaarsbijeenkomst in Barneveld, jongeren en ouderen zijn van harte welkom om met elkaar te spreken over het leven met een lichamelijke beperking.

D.V. zaterdag 13 mei houdt de *contactgroep lichamelijk gehandicapten regio Zuidwest* haar bijeenkomst in Middelburg-Zuid. Ds. G.J.N. Moens hoopt te spreken naar aanleiding van het gebed bij het doopformulier.

D.V. zaterdag 10 juni wordt er in de omgeving van Bodegraven een *jongerendag* gehouden voor jongeren van 18 jaar en ouder die op het SBO of PRO hebben gezeten.

De contactgroep *Down Syndroom* werkt aan het organiseren van een bijeenkomst. Plaats en datum zijn op dit moment nog niet bekend.

Voor meer informatie en opgave kunt u bellen naar het landelijk bureau van Helpende Handen: (0348) 489970. E-mailen kan ook: info@helpendehanden.nl

Predikbeurten

ZONDAG 12 MAART 2006

Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam (in Havenkerk, Wilgenplein) 11.30 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 18.30 uur ds. J. Karels; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 en 16.30 stud. G. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 uur ds. Kleppe en 14.30 uur ds. Van der Net; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 19.00 uur ds. Meeuse; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 18.45 uur ds. Kattenberg; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 14.30 uur ds. L. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 9.30 uur (H.D.) (doventolk) ds. P. Mulder en 14.30 uur ds. M. Karens; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur (H.D.) ds. Veenendaal en 19.00 uur ds. F. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. Tanis; Enkhuisen 10.00

(H.A.) en 16.00 uur ds. Neele; Enschede 15.00 uur ds. De Wit; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 uur ds. Verschuure en 18.00 uur ds. Moens; Gorinchem 19.00 uur stud. De Waard; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30 uur ds. Schipper, 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Verweij; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. Driessen; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. Baaijens; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. Van Aalst en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Hoofddorp 19.00 uur ds. Clements; Hoogvliet 18.30 uur ds. W. Harinck; Houten 11.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Kamperland 10.00 en 14.00 uur stud. Joosse; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Verschuure; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur leesdienst en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 10.00 en 18.00 uur stud. Van Belzen; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Clements; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur

leesdienst; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (doventolk) ds. Paul; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterland 10.00 uur ds. Gunst; Oostkapelle 18.30 uur stud. Joosse; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Poortvliet 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. J. de Pater; Puttershoek 14.30 uur ds. Van Krimpen; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. P. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder en 14.00 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. Terlouw en 16.30 uur ds. Kattenberg; Rotterdam-IJsselmonde 18.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. W. Harinck; Scherpenisse 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Hogchem; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Zippro; Sint Annaland 18.30 uur ds. Gunst; Sint Philipsland 14.30 uur ds. Brugge; Soest 9.30 uur ds. Bac; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur stud. Van Belzen; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 en 15.30 uur stud. De Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. F. Mulder; Vlaardingen 10.00 uur ds. W. Harinck en 16.30 uur ds. Van Aalst; Vlissingen 9.30 uur ds. Vreugdenhil en 16.00 uur leesdienst; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur ds. Van Gelder; Wierden 18.30 uur ds. Tuinier; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. De Heer; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Zwolle 19.00 uur ds. Kleppe.

DINSDAG 14 MAART 2006

Gorinchem 19.30 uur ds. Schipper; Naaldwijk 19.45 uur stud. De Waard; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Scherpenzeel 14.00 uur ds. F. Mulder (huw.bev.); Stolwijk 19.30 uur ds. Schreuder; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing); Wierden 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort (biddag).

**WOENSDAG 15 MAART 2006
(BIDDAG)**

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. Melis; Alphen a/d Rijn 15.00 en 19.30 uur ds. Hakvoort; Delft 14.30 en 19.30 uur ds. Zippro; Enkhuizen 15.00 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Enschede 15.00 en 19.30 uur ds. Tuinier; 's-Gravenzande 15.30 en 19.30 uur ds. Driessen; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. Visscher; Hoofddorp 10.00 uur ds. Neele en 16.00 uur ds. Boogaard; Hoogvliet 15.00 en 19.45 uur ds. Terlouw; Katwijk aan Zee 15.00 en 19.30 uur ds. Mondria; Leerdam 10.00, 14.30 en 19.30 uur ds. M. Karens; Meeuwen 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Nijkerk 14.30 en 19.30 uur ds. Bakker; Oosterend-Textel 15.15 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Oostvoorne 15.00 en 19.30 uur ds. Silfhout; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 10.00, 15.00 en 19.45 uur ds. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. Kattenberg; Spijkenisse 15.00 en 19.30 uur ds. P. Mulder; Vlaardingen 15.00 en 19.30 uur ds. Brugge; Zwijndrecht 14.30 en 19.30 uur ds. Van Krimpen.

WOENSDAG 15 MAART 2006

Aalburg 19.30 uur ds. Van Dieren; Brakel 19.30 uur stud. Heijkamp; Dirksland 19.30 uur ds. Schot; Kamperland 19.30 uur ds. Baan; Melissant 19.30 uur ds. Van Aalst; Nisse 19.30 uur stud. Van Belzen; Opheusden 19.30 uur ds. G. Pater (bijbellezing); Rilland-Bath 19.30 uur ds. Van Manen; Scherpenzeel 19.30 uur ds. De Wit; Soest 19.30 uur ds. Schreuder; Veenendaal 19.30 uur stud. Van Belzen.

DONDERDAG 16 MAART 2006

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Beens (bijbellezing); Kruiningen 19.30 uur ds. Schipper; Opperdoes 19.30 uur ds. Van der Net; Sprang Capelle 19.30 uur ds. L. Blok; Westzaan 19.30 uur ds. Mondria.

VRIJDAG 17 MAART 2006

Zeist 13.45 uur ds. Van Eckeveld (huw.bev.).

ZATERDAG 18 MAART 2006

Werkendam 15.00 uur ds. M. Karens (gehandicaptendienst).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open.

U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Zondag 12 maart 9.30 uur evang. De Visser en 15.30 uur ds. Hoogerland.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Zondag 12 maart: 10.00 uur evang. 10.00 uur evang. Van den Boogaart en 18.30 uur evang. Van Setten.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Zondag 12 maart: 10.00 uur evang. Van Setten en 18.30 uur evang. Van den Boogaart.

U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

EEN OPROEP

Een oproep aan alle ouders en/of verzorgers van een verstandelijk gehandicapt kind.

Wij zouden graag in contact komen met mensen die geïnteresseerd zijn in het realiseren van een woonlocatie in Oud-Beijerland of omgeving. Wij hebben een woonlocatie voor ogen waar 12 mensen met een verstandelijke handicap kunnen wonen en waarbij zij van de aanwezige medewerkers, zorg en begeleiding ontvangen op basis van reformatorische normen en waarden. Bij voldoende belangstelling is "Siloah", stichting gehandicaptenzorg Gereformeerde Gemeenten, bereid om de mogelijkheden nader te onderzoeken. Hebt U interesse in dit initiatief?

Belt U dan (vrijblijvend) met één van de contactpersonen:

Ds. C. van Krimpen, tel.0186-627027

Janneke van Rees-de Bonte, tel.0113-502831

NatuursteenHuis
vakmensen vertalen uw wensen

Zandee & De Kuijper heet sinds kort NatuursteenHuis. Onveranderd is ons vakmanschap en onze persoonlijke service. Wij vertalen uw wensen in een gedenkteken van steen, glas of metaal of een unieke combinatie. Kijk ook eens op: www.natuursteenhuis.nl

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579
Ook voor leveringen buiten Zeeland

Zandee & De Kuijper

RIJSEN, t.h. vrijstaande woning
10 pers., week 29
tel. 0548-516622

Revoke

Voor info bel:
0341-425712
of
0416-692787

**Reformatorische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

STICHTING HET BRAAMBOS

VERSCHEENEN:

Nagelaten Brokken deel V, met geschriften van J.C. Philpot en J. Mackenzie (dagboek) en over S.L. Philpot-Keal. 144 pagina's, € 7,50. ISBN-nr. 90-77502-29-7. Verkrijgbaar bij Stichting het Braambos of bij de boekhandel.

De stichting heeft ten doel om niet eerder verschenen werken van Engelse 'Strict Baptists', met name van **J.C. Philpot**, uit te geven. Tel./Fax.: 078-6933783

Begravenisonderneming
brouwer

Voor een verantwoorde en stijlvolle begrafenis

- * mogelijkheid voor thuis opboren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boekje

R.C. Brouwer Bentincklaan 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Elst -
- Langbroek - Leersum - Maarn - Maarsbergen -
- Rhenen - Woerden - Woudenberg -

Palliatieve zorg bij de
SGZZH, locatie
Beth-San.

Binnen ons woonzorgcentrum Beth-San te Moerkapelle wordt hoogwaardige zorg verleend aan ongeneeslijk zieken in een huiselijke omgeving. Voor meer informatie kunt u bellen naar zorgcentrum Beth-San, Kerkplein 1 te Moerkapelle (079 - 593 18 40).

LEERKRACHTEN NODIG

CALVIN CHRISTIAN SCHOOL
in Alberta, Canada

De laatste twee jaren zijn wij per jaar verblijd met twee leerkrachten uit Nederland! Wij vragen er een paar bij voor het komende schooljaar, 2006-2007, in de lagere en hogere groepen.

Neem voor verdere informatie contact op met:

Dhr. J.P. de Wilde (Nederland):
tel. 0182 613257

Directeur: William Grisnich:
tel. 001 403 320 1650

(tussen 16.00uur en 06.30uur, ned. tijd)
Email: wgrisnich@ccschool.ca

GEVRAAGD: hulp voor kantoren
schoonmaken, 1 avond per week
eventueel 2 personen.
tel. 0318-487557

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010-458 31 12

voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

Voor een zorgzame begeleiding

Begravenisonderneming
Postbus 100, Stationsweg 411, 3825 CD Scherpenzeel
Telefoon: Amersfoort, Nijkerk, Hoevelaken, G.C. van Haaren
06 5590 7879
Centraal nummer (24 uur)
033 277 0555

Van Horssen bv

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

BRUINISSE: kamperen bij de
boer. 10 min. van het strand. Tevens
verhuur caravans. Voor info: www.dewelblok.nl of tel. 0111- 482523.

Stichting China

Veenendaal

Kinderellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Voor een onvergetelijke vakantie
naar Natuur- en Landschaps-
camping "De Verborgten Hoek" (Fr.)

- ♣ rust en ruimte
- ♣ kindvriendelijk, kinderboerderij
- ♣ wandelpaden in bos en natuur
- ♣ uitstekende sanitaire voorzieningen
- ♣ recreatie-ruimte, tafeltennis enz.
- ♣ activiteiten voor jong en oud
- ♣ op zondagavond 'samen zingen'
- ♣ 2 vakantiewoningen te huur
(deze zijn bezet van D.V. 10/06-23/09)

Fam. Wierda-Tuinier, Harich
(dichtbij Oudemirdum).
Tel. 0514-602065.
www.deverborgtenhoek.nl

en
verzorging
met aandacht
en. In alle rust,
bescheidenheid.
ing bij u thuis of
aula
ar en.

Van veel boeken moet gezegd
worden: Het is niet meer
het geeft geen antwoord op vra-
gen van deze tijd. Maar bij "De
Redelijke Godsdienst" is het tel-
kens of er niet iemand uit 1700
maar een tijdgenoot aan het
woord is. De twaalfde druk van
dit indrukwekkende werk zal uw
kennis van de Heilige Schrift n-
zeker verrijken.

Geb. 2400 blz

GUUSDISTENST

K

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht
voor persoonlijke wensen. In alle rust,
vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of
voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal
te onthieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene
door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

• H. de Jongh • P.H. van der Lee • E. Treur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Van Reenenweg 171, Tel. (030) 69 24 258

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht
voor persoonlijke wensen. In alle rust,
vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of
in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal
te onthieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene
door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

• H. de Jongh • P.H. van der Lee • E. Treur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Van Reenenweg 171, Tel. (030) 69 24 258

BOEKENBEURS te Veenendaal

D.V. zaterdag 18 maart 2e hands-

boekenbeurs in het Ichthuscollege,

aan de Vondellaan 4 van 10-16 uur.

Er wordt een groot assortiment theo-

logie-, kinder- en geschiedenisboe-

ken en nog veel meer aangeboden.

Tevens kunt u er terecht voor de

verkoop van u. Oede e

ands e en. ro. Doe t

8